1/A Melléklet
A 4/1998 (III. 27.) Ökl. rendelet hoz

TERMÉSZETVÉDELMI

KEZELÉSI TERV

BÉKÉS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

BÉKÉS-CSATÁRKERT

2003. augusztus

1. Általános információk

1. 1. A terület azonosítói:

- a terület neve: Békés-Kőgyescsatár
- a természetvédelmi törzskönyvi száma:
- a terület kiterjedése: 5 ha 1467 m2
- megye neve: Békés
- település neve: Békés
- a terület középponti koordinátái: 38-22-13 Y=810304,07 X=158805,64
- tengerszint feletti magasság: 83,6 m Bf
- a terület térképszelvényének azonosítója 10-100 Ezer EOTR 38-222-1 1:2000
- illetékes természetvédelmi hatóság megnevezése: Békés Város Jegyzője
- a jogszabályban kijelölt kezelő megnevezése: Békés város Önkormányzata Műszaki Osztály

1.2. A terület rendeltetése: Vadonélő szervezetek, életközösségek, illetve élőhelyük védelme.

1.3. A terület jogi helyzete: Helyi jelentőségi védett természeti terület (önk.rend.sz.).
a terület kijelölése: mellékelt térképvázlat szerint

1.4. Elhelyezkedés és határai: Békés megye, Békés város déli belterületi határától az Élővíz-csatorna bal oldali mederszéle, a gyulai közút és a Malomvégesi temető melletti dűlőúttal szembeni húzott egyenes által bezárt terület.

5. Birtokviszonyok, használati viszonyok:

Hrsz.	Tulajdonos	Kezelő	Használat	Szolgalmi jog
2013	Békés V.Önkorm.	Körös-vidéki Vízügyi Ig.	-	-
2014	Magyar Állam		-	-
2017	Kiss Ferencné Békési Sándorné Békési Endréné G.Kovács Emma Petrás Istvánné Túriné Kovács Márta Kovács István		-	-
2018	Kiss Ferencné Békési Sándorné Békési Endréné G.Kovács Emma Petrás Istvánné Túriné Kovács Márta Kovács István		-	-

2019	Vass János Vass Jánosné Komáromi Lászlóné	-	-	-
9209	Békés V.Önkorm.			
9360	Magyar Állam	Körös-vidéki Vízügyi Ig.	-	-

Egyéb terhelés az ingatlanokon nincs bejegyezve.

1.6. A területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások: Vizgazdálkodási érdekből a meder szélétől mért 3-3 m-es sáv használatára a KÖVIZIG jogszabály alapján igényt tart.

1.7. A természetvédelmi kezelés szervezete és infrastruktúrája:
- Békés Város Polgármesteri Hivatal Műszaki Osztálya:

2. A terület fizikai, biológiai és kulturális jellemzőinek leírása

2.1.1. Klíma: fokozottan kontinentális éghajlati viszonyokhoz tartozik, nyári időszakban az ország legmelegebb területe, télen a leghidegebb. A havi középhőmérséklet évi ingása 24 C , az évi középhőmérséklet 11 C körül mozog. A terület igen aszályos, évi csapadékmennyiség 500 mm között változik. Uralkodó széljárása északkeleti

2.1.2. Hidrológia: a védett területen található egy táblás zsilip, mellyel a vízszint szabályozható. A mindenkori vízállás az időszakonként jelentkező vízjárásnak megfelelően a Vízügyi Igazgatóság által kerül szabályozásra. Befogadó: a Kettős-Körös.

2.1.3. Morfológia: 83,6 mBf

2.1.4. Földtani viszonyok: Talajvíz jellegű

2.1.5. Talajtan: a környék talajtakarója igen tarka, nyolc talajtípus és altalajtípus foltjai, sávjai váltakoznak. A védett terület közvetlen felszíne magán viseli a folyók tevékenységét (réti öntéstalaj) .

2.2. Biológiai jellemzők:

2.2.1. Flóra: Békés a Délalföld, Körösök mentén elhelyezkedő jellegzetes mezővárosa. A Kis-sárrét szélén fekvő település a Pannon kultúra, ezen belül a Körös-kultúra meghatározó városa, melyet a Pannon flóra és fauna birodalom vesz körül.

Vidékünkön a ma is élő folyók, azok egykori fattyúágai, valamint a szabályozások során vizüktől megfosztott vízfolyások alkottak szövevényes rendszert. Ilyen csatornává sorvadt, de valaha jelentős víz volt a mai Élővíz-csatorna. Az alföldi folyók ármentesítésének egykori megoldásából kialakult tájtípus szintén sajátosan magyar adottság. Ebből kívánunk helyi védelem alá helyezni néhány négyzetméternyi területet, mely hangulatában emlékeztet a valamikori „Vadvíz Ország" képére. Nem a kiemelkedően védett növények száma teszi ezt szükségessé, hanem a tájképi összhang, és az ősiség által kialakult (az öreg fák által nyújtott) gazdag és védendő madárvilág.

2.2.2. Az országút (mely töltésként is szolgál) mentén fűfélék, kozmopolita növények az uralkodók. Csomós ebir (Dactilis glomerata), Gyermekláncfű (Taraxacum officanale) Katáng kóró (Cyhorium intybus) kutyatej és csarab félék. Lejjebb megjelenik tavasszal a Kónya sárma (Ornithogalum bouchenum)

A víz felé közeledve egyre inkább megtalálhatók a nedvesebb részek jellegzetes növényei, mint a Mocsári gólyahír (Caltha palustris), a Réti füzény (Lythrum salicaria), Mocsári nőszirom (Íris pseudacorus), a mocsári sás (Carex acutiformis). Nagyszámban nő és burjánzik a csalán (Urticaceae) a turján és galajfélék. A vízparton legnagyobb tömegben él a nád (Phragmites australis) kisebb mértékben a gyékény (Typha angustifolia). A vízben hínárfélék és egyéb vízi növények teszik gazdagabbá a flórát.

A területet jelentős kökény állomány jellemzi.

A vízpartot kísérő fafélék közé a parti fűz és a fehér fűz (Salix alba) emelkedik ki. A szárazabb helyeken a virágos kőris (Fraxinus ornus) és csoportosan fehér nyár (Populus alba). Ezen fák részben elöregedettek, melyek alkalmasak az odúlakó madarak költéséhez. Törzsükre sok esetben felkúszik a borostyán, illetve a parti szőlő (Vitis ripariea).

Helyenként megjelenik az akác és a közeli kertek miatt egy-egy gyümölcsfa. Néhány helyen nagyszámban található a dió, melyek magoncokból növekednek. A cserjéket jellemzi a bodza (Sambucus nigra) a veresgyűrű som (Cornnus Sanguinea) és a mogyoró (Corylus avellana). Szárazabb helyeken a vadrózsa is képviselteti magát. Mint az ártéri területek szintén elmaradhatatlan kísérője, itt is megtalálható a hamvas szeder (Rubus caesius).

A terület nem rendelkezik kiemelkedő jelentőségű védett növénnyel és állattal. Ám a régi „Vadvíz Országot" idéző botanikai és zoológiai társulás (kiemelten az itt élő madárvilágra) szükségessé teszi a helyi védelem alá helyezést. Hosszú távú lehetőségeit növeli, hogy a terület a város szélén helyezkedik el, így aránylag háborítatlan növény és állattársulásként menthető meg az utókor számára.

2.2.3. Fauna:

ÍZELTLÁBÚAK

- Erdei vöröshangya — Formica rufa
- Kis fekete hangya — Lasius niger

- Szarvasbogár		Lucanus cervus
- Orrszarvúbogár		Oryctes nasicornis
- Hőscincér		Cerambyx cerdo

HALAK

- Szivárványos ökle		Rhodeus sericeus amarus
- Kövicsik		Barbatulus barbatulus

KÉTÉLTŰEK; HÜLLŐK

- Vöröshasú unka		Bombina bombina
- Barna ásóbéka		Pelobates fuscus
- Barna varangy		Bufo bufo
- Zöld varangy		Bufo viridis
- Zöld levelibéka		Hyla arborea
- Kecskebéka		Rana esculenta
- Tavi béka		Rana ridibunda
- Erdei Béka		Rana dalmatina
- Mocsári teknős		Emys orbicularis
- Fürge gyík		Lacerta agilis
- Zöld gyík		Lacerta viridis
- Vízisikló		Natrix natrix
- Erdei sikló		Elaphe longissima
- Rézsikló		Coronella austriaca
Nádi varangy		Bufo calamita

MADARAK

- Kis vöcsök	V	Tachybaptus ruficollis
- Bölömbika	FV	Botaurus stellaris
- Törpegém	FV	Ixobrychus minutus
- Bakcsó	FV	Nycticorax nycticorax
- Szürke gém	V	Ardea cinerea
- Vörös gém	V	Ardea purpurea
- Fekete gólya	FV	Ciconia nigra
- Fehér gólya	FV	Ciconia ciconia
- Bütykös hattyú	V	Cygnus olor
- Vetési lúd	V	Anser fabilis
- Nagy Lilik	NV	Anser albifrons
- Nyári lúd	V	Anser anser
- Csörgő réce	V	Anas crecca
- Tőkés réce	NV	Anas platyrchyncos
- Böjti réce	V	Anas querquedula
- Kanalas réce	V	Anas clyepata
- Barátréce	V	Aythya ferina
- Hamvas rétihéja	FV	Circus pygargus
- Karvaly	V	Accipiter nisus
- Egerészölyv	V	Buteo buteo
- Barna kánya	FK	Milvus migrans

-	Vörös kánya	FK	Milvus milvus
-	Barna rétihéja	FK	Cirkus aeruginosus
-	Kis vizicsibe	FK	Porzana parva
-	Bibic	V	Vanellus vanellus
-	Barázdabillegető	V	Motacilla alba
-	Kerti geze	V	Hippolais icterina
-	Szürke légykapó	V	Muscicapa striata
-	Holló	V	Corvus corax
-	Vörös vércse	V	Falco tinnunculus
-	Vándorsólyom	FV	Falco peregrinus
-	Fácán	NV	Phasianus cholchicus
-	Vízityúk	V	Gallinula chloropus
-	Daru	V	Grus grus
-	Erdei szalonka	NV	Scolopax rusticola
-	Erdei cankó	V	Tringa ochropus
-	Dankasirály	V	Larus ridibundus
-	Ezüstsirály	V	Larus argentatus
-	Örvös galamb	NV	Columba palumbus
-	Balkáni gerle	NV	Streptopelia decaocto
-	Vadgerle	V	Streptopelia turtur
-	Kakukk	V	Cuculus canorus
-	Gyöngybagoly	FV	Tyto alba
-	Kuvik	V	Athene noctua
-	Macskabagoly	V	Strix aluco
-	Erdei fülesbagoly	V	Asio otus
-	Lappantyú	V	Caprimulgus europaeus
-	Sarlósfecske	V	Apus apus
-	Jégmadár	V	Alcedo atthis
-	Nyaktekercs	V	Jynx torquilla
-	Zöld küllő	V	Picus virdis
-	Fekete harkály	V	Dryocopus martius
-	Nagy fakopáncs	V	Dendrocopos major
-	Balkáni fakopáncs	V	Dendrocopos syriacus
-	Kis fakopáncs	V	Dendrocopos minor
-	Mezei pacsirta	V	Alauda arvensis
-	Füsti fecske	V	Hirundo rustica
-	Molnárfecske	V	Delichon urbica
-	Ökörszem	V	Troglodytes troglodytes
-	Erdei szürkebegy	V	Prunella modularids
-	Vörösbegy	V	Erithacus rubecula
-	Fülemüle	V	Luscinia megarhyncos
-	Fekete rigó	V	Turdus merula
-	Fenyő rigó	V	Turdus pilaris
-	Énekes rigó	V	Turdus philomelos
-	Berki tücsökmadár	V	Locustella fluviatilis
-	Nádi tücsökmadár	V	Locustella luscinioides
-	Foltos nádiposzáta	V	Acrocephalus schoenobaenus
-	Cserregő nádiposzáta	V	Acrocephalus scirpaceus
-	Nádirigó	V	Acrocephalus arundinaceus

-	Karvalyposzáta	V	Sylvia nisoria
-	Mezei poszáta	V	Sylvia communis
-	Kerti poszáta	V	Sylvia borin
-	Barátposzáta	V	Sylvia atricapilla
-	Sisegő füzike	V	Phylloscopus sibilatrix
-	Csilcsalpfüzike	V	Phylloscopus collybita
-	Fitiszfüzike	V	Phylloscopus trochilus
-	Sárgafejü királyka	V	Regulus regulus
-	Tüzesfejü királyka	V	Regulus ignicapillus
-	Örvös légykapó	V	Ficedula albicollis
-	Kormos légykapó	V	Ficedula hypoleuca
-	Őszapó	V	Aegithalos caudatus
-	Kék cinege	V	Parus caeruleus
-	Széncinege	V	Parus major
-	Függőcinege	V	Remiz pendulinus
-	Sárgarigó	V	Oriolus oriolus
-	Tövisszúró gébics	V	Lanius collurio
-	Kis őrgébics	V	Lanius minor
-	Nagy őrgébics	V	Lanius excubitor
-	Vetési varjú	V	Corvus frugilegus
-	Kormos varjú	V	Corvus corone corone
-	Seregély	V	Sturnus vulgaris
-	Házi veréb	V	Passer domesticus
-	Mezei veréb	V	Passer montanus
-	Erdei pinty	V	Fringilla coelebs
-	Fenyőpinty	V	Fringilla montifringilla
-	Csicsörke	V	Serinus serinus
-	Zöldike	V	Carduelis chloris
-	Tengelic	V	Carduelis carduelis
-	Csiz	V	Carduelis spinus
-	Süvöltő	V	Pyrrhula pyrrhula
-	Meggyvágó	V	Coccothraustes coccothraustes
-	Citromsármány	V	Emberiza citrinella
-	Sordély	V	Miliaria calandra
-	Téli kenderike	V	Carduelis flavirostris
-	Gyurgyalag	FV	Merops apiaster

Jelmagyarázat:

V = védett
FV = fokozottan védett
NV = nem védett

EMLŐSÖK

-	Európai sün	Erinaceus europaenus
-	Közönséges vizicickány	Neomys fodiens
-	Közönséges denevér	Myotis myotis
-	Korai denevér	Nyctalus noctula

- Vakondok	Talpa e. europaea
- Törpedenevér	Pipistrellus pipistrellus
- Vizi denevér	Myotis daubentoni
- Tavi denevér	Myotis dasycneme
- Nagy patkósdenevér	Rhinolophus ferrumequinum
- Vidra	Lutra lutra
- Nyest	Martes foina
- Menyét	Mustela nivalis

LEPKÉK

- Kardoslepke	Iphiclides podalirius
- Fecskefarkú lepke	Papilio machaon
- Farkasalmalepke	Zerynthis polyxena
- Nagy szinjátszólepke	Apatura iris
- Nagy rókalepke	Nymphalis polychloros
- Nappali pávaszem	Inachis io
- Atalanta lepke	Vanessa atalanta
- Halálfejes lepke	Acherontia atropos

2.3. Gazdasági társadalmi és kulturális jellemzők:

A terület emberi használata a múltban és a jelenben: a Fehér Körös1855.- évi árvize után a területen folyószabályozás, vízrendezés történt. A Fehér Körös elhagyott medre Gyula-Veszely-Sikkony-Békés vonalon folyva Élővíz.-csatorna néven belvízi, öntözővíz-szolgáltató, környezetformáló szerepet tölt be. Jelenleg a környék kertművelés alatt áll. Közvetlen környékén van a Malomvégesi temető (kegyeleti hely) valamint a Raktár sor 2. szám alatt lévő Cédulaház. Mellette megy el a Tarhos-Gyula összekötő út.

2.3.1. Mezőgazdaság: a védett területen mezőgazdasági tevékenység nem folyik,

2.3.2. Erdőgazdálkodás: a védett területen erdőgazdálkodás nem folyik.

2.3.3. Vadgazdálkodás: vadászatot nem folytatnak.

2.3.4. Halászat-horgászat: Körösi Halászati Szövetkezet Gyoma 2007.halászati üzemterv lejárta

2.3.5. Üdülés és idegenforgalom: a védett terület mellett a gáton gyalogos illetve kerékpáros túraútvonal kijelölése lehetséges. Egyéb szabadidős tevékenységre - kajakozásra , a lehetőség adott .

2.3.6. Települési viszonyok: egy része belterületi lakott helyen kívül helyezkedik el, így a lakóhelyi ráhatás gyenge, azonban a kerttulajdonosok és az illegális szemétlerakók veszélyeztetik.

2.3.7. Ipar bányászat: a tervezési területen ipari bányászati tevékenység nem folyik.

2.3.8. Oktatás, bemutatás: a bemutatás lehetősége eseti, a Magyar Madártani Egyesület Békés megyei 2. sz. helyi csoportjával történő egyezetés alapján bemutatható, kísérővel.

2.3.9. Kutatás: A területnek bibliográfiája nincsen.

2.3.10.Egyéb használat közműves vezeték nem keresztezi. Folyamatosan fel kell számolni az illegális hulladéklerakók tevékenységének eredményét.

2.3.11.Kultúrtörténeti értékek: népi emlék Cédulaház Békés, Raktár sor 2.

2.4. Táji értékek: a fauna címszó alatt felsorolt védett madarak fészkelő helyei találhatók meg, a táj a folyószabályozás előtti életet mutatja.

2.5. Adatbázis: a területre vonatkozó térképanyag 1984-ben készült az egyéb adatok a mellékletben találhatók. Fotóanyag mellékelve.

3. Célkitűzések meghatározása

3.1. A tervezési terület természetvédelmi jelentőségének kiértékelése.

Kritérium	Minõsítõ jellemzõ	Jelentõség
3.1.1. Méret	Önkormányzati és állami tulajdon mellett kis területen viszonylag nagyszámú tulajdonos található	A folyószabályozás elõtti romlatlan tájképet mutatja
3.1.2. Sokféleség	Védett és fokozottan védett értékekre koncentrált terület	Viszonylag nagy fajszámmal jelentkezõ madárállomány
3.1.3. Természetesség	Természetes eredetét mutatja	A folyószabályozások óta kevés ilyen terület van
3.1.4. Ritkaság	Közel százfajta védett illetve fokozottan védett madárállomány	Fokozott védelem
.3.1.5.Sérülékenység	A vizpart élõvilágát a vizminõség mindenkori helyzete határozza meg, illegális szemétlerakás	A terület élõvilágának fenntartása, az életkörülmények javitásával szükségszerû
3.1.6. Jelentõség	Természetes állapot: vizpartot kisérõ növényzet és állatvilág	Kiemelt fontosságú
3.1.7. Elhelyezkedés	Külterületen található, az Élõvíz -csatorna az ökológiai hálózat részét képezi	Eredeti természetes állapot
3.1.8. Történet	A Fehér Körös eredeti holtága	Táji érték
3.1.9. Potenciális természetvédelmi érték változása megfelelõ természetvédelmi kezelés hatására.	a.) a természeti állapot tükrében:megõrzés b.) táji értékeinek tükrében: megõrzés c.) oktatási, bemutatási, kutatási lehetõségek tükrében: javulás d.) jövedelem-termelõ képességeinek tükrében: nincs kimutatható jövedelem-termelés e.) kulturális és történelmi hagyományok megõrzésének tükrében: nem jellemzõ f.) természetvédelmi beosztásának tükrében: új terület g.) egészségügyi célra történõ igénybevételének tükrében: nem jellemzõ	megfelelõ kezelés hatására természetességében javulás várható
3.1.10. Különleges jelentõség	Háborítatlan természetközeli állapot a terület nagy részén	Az Élõvíz-csatorna mellett természetközeli zöld terület léte

3.2. A tervezési terület legfontosabb természeti értékeinek meghatározása

Természeti érték	Jelentőség			
	Nemzetközi	Országos	Regionális	Helyi
1. Földtani	-		-	alacsony
2. Víztani	-	alacsony	közepes	közepes
3. Társulás	-	-	alacsony	alacsony
4. Élő szervezetek	-	alacsony	közepes	magas
5. Táji értékek	-	alacsony	közepes	magas
6.Kultúrtörténeti értékek	-	alacsony	közepes	közepes

3.3.1. Elsődleges célkitűzések

Az Élővíz csatorna partján a szukcessziós folyamatok visszatartása.

3.3.2. Másodlagos célkitűzések

A táji értékek bemutatása (táblák, prospektusok, stb.)

Tájékoztató táblák, kukák elhelyezése

3.4. Korlátozó és veszélyeztető tényezők

Hatások	Belső tényezők	Külső tényezők
Természetes folyamatok		
3.4.1. tervezési terület belső természetes folyamatai	kedvezőtlen (öregedés, a rossz vízminőség miatt)	
3.4.2. A tervezési területen kívül természetes folyamatok		előre kiszámíthatatlan hatások pl.: - klimatikus viszonyok (pl.aszály) - hidrológiai viszonyok (pl. vízjárás)
Emberi hatások		
3.4.3. A tervezési területen belül érvényesülő emberi tényezők		
a.) területhasználat b.) munkaerő c.) fogadókészség d.) gazdasági helyzet e.) területhasználók hozzáállása f.) veszélyes technológiák g.) munkavégzés rendje	elfogadható megoldott elfogadható szűkös (fenntartásra) javuló (igényesség nő) nincs szükség szerint	

g.) károsítás h.) havária	nincs elenyésző minimális	
3.4.4. A tervezési területre kívülről ható emberi tényezők a.) környező területek hasznosítása b.) gazdasági környezet c.) jogszabályok d.) tervezési előírások e.) politikai viszonyok f.) kulturális szokások		 átlagos kedvező hatás kedvező hatás kedvező hatás kedvező hatások (nagyobb igény) kedvező hatás (növekvő igényesség)

3.4.5. A természetvédelmi kezelés korlátai

A tervezési területen a megfelelő természetvédelmi kezelés elvégzéséhez a kezelőnek rendelkeznie kell a megfelelő munkaerővel. A természetvédelmi hatósági jogkört a tervezési területen nem a terület kezelője, hanem a területileg illetékes jegyző látja el.

A természetvédelmi kezelés folyamatos elvégzéséhez a kezelőnek megfelelő felszereléssel kell rendelkeznie, illetve elegendő anyagi fedezettel ahhoz, hogy hatékonyan kezelje a területet.

3.4.6. A korlátozó tényezők hatása az ideális célkitűzésekre.

A táji értékek fenntartása folyamatos ellenőrzést és anyagi hátteret kíván. A területhasználat korlátozása fontos momentum a természetvédelmi cél eléréséhez.

A kijelölt célok eléréséhez tehát szükséges egy olyan területhasználati rend kialakítása, amely a lehető legkisebb terhelést jelenti a védett értékek számára.

A terület melletti, tervezett szabadidős tevékenységek növelési lehetőségeinek megteremtésénél kompromisszumos megoldást kell választani.

A közvélemény értékelése folyamatosan vizsgálható. Az igényes terület igényes viselkedést teremt (szemetelés, rongálás mérséklődése).

4. Gyakorlati célkitűzések, stratégiák és feladatok meghatározása.

4.1. Gyakorlati célkitűzések

- a növényzet megtartása,
- egyéb fajok életfeltételeinek javítása, megteremtése (pl. odúk, etetők kihelyezése),
- egységes információs és bemutató táblák kihelyezése,
- kiszolgáló építmények (kuka, madárfigyelő magasles) elhelyezése,.
- a maximális látogatói létszám meghatározása,
- az értékeket bemutató idegenforgalmi prospektusok elkészítése,
- illegális szemétlerakás fizikai korlátozása.

4.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

Stratégia az élőhelyek fenntartása érdekében:

- kismértékű beavatkozás (elhalt, vízbe borult fák elszállítása), nádvágás a nyílt vízfelület fenntartása érdekében, elkerítés a szemetelés megakadályozása miatt, faültetés

4.2.2. Fajok védelme

- élőhely-védelem a beavatkozás mellőzésével, kivéve etetők, odúk kihelyezése.

4.2.3.1. Látogatás

Korlátozott módon előre bejelentkezetten, kísérővel.

4.2.3. Oktatás és bemutatás

A tervezési terület természetvédelmi oktatásra csak minimálisan alkalmas.
A bemutatási szerep táblák és propaganda anyagok segítségével növelhető.

4.2.4. Kutatás, vizsgálatok

A természetvédelmi szabályok betartásával kutatás ellenőrzött módon végezhető a területen, sőt kívánatos is lenne a természetvédelmi kezelés szélesebb körű megalapozásához.

4.2.5. Terület- és földhasználat

A területet csak eredeti rendeltetésének megfelelően lehet használni.

4.2.6. Táj- és kultúrtörténeti értékek.

Fontos táji értéket képvisel, fenntartása elengedhetetlen.

4.2.7. Természetvédelmi infrastruktúra

Külön infrastruktúra nem szükséges.

4.3. Kezelési feladatok

4.3.1. Adatgyűjtés

A Madártani Egyesület helyi Csoportja folyamatos adatgyűjtést végez a madárfajokról.

4.3.2. Kezelés

4.3.2.1. Kezelési előírások

a.) Élőhelyek és élettelen környezetük kezelése, fenntartása

Az épített elemek fenntartása és karbantartása folyamatos feladat. A fák folyamatos fenntartása, letört ágak eltávolítása, rendszeresen, az igényeknek és a természetes körülményeknek (aszályos idő, viharkár stb.) megfelelően kell végezni. A parti rész szukcessziós folyamatait időszakosan vissza kell szorítani.

b.) Fajok védelme, fenntartása

Az értékes és különleges helyen álló fáknál egyedi kezeléseket kell alkalmazni. A veszélyeztetett növények esetén fokozott gondozást és ápolást kell végrehajtani.

c.) Agresszív fajok állományszabályozása

Nem jellemző

d.) Őrzés, védelem:

Folyamatos odafigyelést igényel (Rendőrség, Polgárőrség)

e.) Egyedi tájértékek védelme és fenntartása:

Nem jellemző

f.) Gépek beszerzése, karbantartása:

Nem indokolt

g.) Információ biztosítás és kapcsolattartás rendszere: (Az információ biztosítása táblákkal és prospektusokkal oldható meg. A kitáblázást célszerű minél előbb elvégezni. Az írott, nyomtatott anyag elkészítése a rendelkezésre álló idő, pénz és szakértelem kérdése.

4.3.2.2. Mezőgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírások

a.) Növénytermesztés

A tervezési területen nincs ilyen tevékenység.

b.) Rét- és legelőgazdálkodás

A területen nincs

c.) Kert, szőlő, gyümölcsültetvényeken való gazdálkodás

Nincs a területen

d.) Talajerő-gazdálkodás

Művelés nem folyik.

e.) Növényvédelem

Az értékes fák megóvását (pl. aknázómoly ellen), illetve a humán igényeket (pl.levéltetű ellen) figyelembe véve egyedi megítéléssel lehet alkalmazni minimális dózisban vegyszereket. Vegyszer csak akkor használható, ha más mechanikai jellegű megoldás nem kínálkozik. A vegyszer fajtáját és dózisát csak szakemberrel együtt lehet meghatározni.

Különleges vegyszerhasználat jelentkezik kullancs- és szúnyogirtás esetén. Csak szakemberrel konzultálva, a minimális mennyiség kijuttatása mellett, az egyéb élőlények szaporodási, táplálkozási és egyéb életfolyamatait figyelembe véve végezhető el ez a tevékenység.

f.) Állattenyésztés

A tervezési területen állattenyésztés nem folyik.

g.) Nádgazdálkodás, nádhasznosítás

Az Élővíz-csatorna partján minimális nádas terület fenntartása kívánatos

h.) Horgászat, halászat

A tervezési területet érintő Élővíz-csatorna szakaszon a horgászat nem kívánatos.

4.3.2.3. Erdőgazdálkodásra vonatkozó előírások

A tervezési területen erdőgazdálkodási tevékenység nem folyik.

4.3.2.4. Vadgazdálkodásra vonatkozó kezelési előírások

A tervezési területen vadgazdálkodási tevékenység nem folyik.

4.3.2.5. Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások.

A területen összegyűlt csapadékvíz az Élővíz-csatornába kerül.

4.3.2.6. Közlekedést érintő kezelési előírások.

Gépjárműforgalom a területen csak ritkán fordul elő.

4.3.2.7. Építési tevékenységeket érintő kezelési előírások.

a.) Épületek

Épület nem helyezhető el.

b.) Egyéb építmények

Padok, táblák, kukák, madárfigyelő lesek a szükségleteknek megfelelő darabszámban kerülhetnek a területre. Reklámtáblák elhelyezése a területen tilos.

c.) Kerítések, kapuk

Nincs

d.) Infrastruktúra-hálózat

Elektromos vezeték ne terhelje a területet, földkábeles megoldást kell alkalmazni.

e.) Feltáró utak

Nincs a tervezési területen

f.) Sétautak

Nincs a területen

g.) Lépcsők, támfalak

Nincs a területen

h.) Hidak, zsilipek, átereszek

A meglévő zsilip a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság kezelésében van.

i.) Közművek

Nincs a területen

j.) Sportpályák

Nincs a területen.

4.3.2.8. Turizmust érintő kezelési előírások

A látogatottság mértékének emelése nem kívánatos, és meg kell határozni a maximális terhelhetőséget.

4.3.2.9. Ipari és bányászati tevékenységeket érintő kezelési előírások

Nincs ilyen

4.3.2.10. Települések egészét érintő kezelési előírások

Nincs ilyen

4.3.2.11.Táji, kultúrtörténeti értékekkel kapcsolatos kezelési előírások

Az öreg fák mint fészkelő helyek

4.3.3. Adminisztráció

a.) Védetté nyilvánítás, védelem feloldása

A helyi jelentőségű védett természeti terület csak a védelem tárgyát képező értékek eltűnése esetén képviselő-testületi határozattal oldható fel a védettség alól.

b.) Tulajdonosi viszonyok, birtokpolitika

A tulajdonjog átruházása esetén a védettség továbbra is fennáll, amíg azt a képviselő-testületi határozat nem törli. Törekedni kell a magántulajdonú terület megszerzésére.

c.) Hatósági engedélyezés

Bárminemű beavatkozás esetén helyi védett természeti területen az illetékes jegyző gyakorolja a hatósági jogkört.

d.) Tervezés

A területet érintő, bármilyen beavatkozásra irányuló tervezés csak a természetvédelmi kezelési terv szabályozásait figyelembe véve készülhet.

e.) Ellenőrzés

A természetvédelmi kezelési terv utasításainak betartása a mindenkori területkezelő feladata. Ennek ellenőrzését a természetvédelmi hatóság (jelen esetben a területileg illetékes jegyző) látja el.

f.) Továbbképzés

A természetvédelmi kezelési terv új kutatási adatok felhasználása mellett továbbfejleszthető.

5. Munkaterv

5.1. Középtávú munkaterv

1. Faápolási munkák elvégzése (letört, elszáradt ágak eltávolítása, seb- és odúkezelés).
2. Szükség esetén munkaerő biztosítása.
3. Kukák, madárfigyelők kihelyezése
4. Tájékoztató- és bemutató táblák kihelyezése.
5. Egyéb, a területen élő fajok kutatása.
6. Prospektus és képeslap elkészítése.

5.2. Éves munkaterv

1. Szükség esetén faápolási munkák
2. A fák szükség szerinti növényvédelme.
3. Munkaerőben és gazdaságilag jelentkező éves lehetőségek szerint egyéb feladatok elvégzése. A terület esetleges, szakaszos lekerítése, szemétszállítás.

6. A természetvédelmi kezelési terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

A természetvédelmi kezelési terv végrehajtása a mindenkori területkezelő feladata. Ennek ellenőrzését a természetvédelmi hatóság látja el. Az ellenőrzés területi szemlével történjen meg. Ezen kívül bármely – a területet érintő – tevékenységről a jegyzőt tájékoztatni kell, a nagyobb munkákhoz (jogszabály szerint) engedélyt kell kérni.

A természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálatának időpontja valamely új kutatási eredmény bizonyítása esetén, ha az befolyásolja a terv előírásait, azonnal; ennek hiányában legkésőbb 2013-ban.

Kezelési terv összesítő

A környezetvédelmi miniszter 30/2001.(XII.28.) KöM rendeletének 2. § (2) bekezdés c.) pontja alapján

Békés-Csatárkert

helyi jelentőségű természeti terület

természetvédelmi kezelési tervéhez

A természetvédelmi kezelési terv

Gyakorlati célkitűzések:

- Madár fajok életfeltételeinek javítása, megteremtése (pl. odúk, etetők kihelyezése).
- Egységes információs és bemutató táblák kihelyezése.
- Kuka, madárfigyelő stb. elhelyezése.
- A maximális látogatói létszám meghatározása.
- Az értékeket bemutató idegenforgalmi prospektusok, képeslapok elkészítése.
- Illegális szemétlerakás fizikai korlátozása.

Természetvédelmi stratégiák:

A fák növényvédelmét – az értékesebb (idős, ritka), fák esetén – egyedi megoldással kell rendezni. E veszélyeztetett növények esetén fokozott gondozást és ápolást kell végrehajtani. A fenntartási munkákat az igényeknek és a természetes körülményeknek (aszályos idő, viharkár stb.) megfelelően kell végezni.

A száradó, nemkívánatos ágakat el kell távolítani, a letört ágak helyén friss metszést kell alkalmazni. A csonkokat sebkezelni kell. Az idős fákon található odúkat is kezelni kell.

Az értékes fák megóvását (levéltetű ellen) figyelembe véve egyedi megítéléssel lehet alkalmazni minimális dózisban vegyszereket. Vegyszer csak akkor használható, ha más mechanikai jellegű megoldás nem kínálkozik a humán egészségügyi és a természetvédelmi szempontok összehangolása mellett. A vegyszer fajtáját és dózisát csak szakemberrel együtt lehet meghatározni.

Különleges vegyszerhasználat jelentkezik kullancs- és szúnyogirtás esetén. Csak szakemberrel konzultálva, a minimális mennyiség kijuttatása mellett, az egyéb élőlények szaporodási, táplálkozási és egyéb életfolyamatait figyelembe véve végezhető el ez a tevékenység.

Védett, ritka élőlények felbukkanása esetén az esedékes beavatkozást le kell állítani és későbbi időpontra kell halasztani, illetve el kell végezni a fajra vonatkozó felmérő kutatást.

A fenntartási munkák vállalkozói megbízásokkal vagy saját munkával végezhetők. Saját munka esetén a fenntartási munkák elvégzéséhez szükséges munkaerő- és eszközállományt biztosítani kell. A terület-vezetővel korlátozottan látogatható.

A maximált látogatói létszámot meg kell határozni.

A tervezési területet érintő Élővíz-csatorna szakaszon a horgászat nem kívánatos.

A védett terület bemutatási szerepének növeléséhez táblákat és propaganda anyagokat kell készíteni.

A természetvédelmi kezelési terv megalapozásához,, időszaki felülvizsgálatához kutatási programok indíthatók. A területre vonatkozó adatgyűjtés (élőlények felmérése, környezeti hatások vizsgálata stb.) folyamatosan végezhető.

A terület csak eredeti rendeltetésének megfelelően használható. A növényállományt szolgáló területhasználat (pl. gyepterület kaszálása) időszakosan megengedett.

A tervezési területen szükség szerinti felügyeletet biztosítani kell.

Gépjárműforgalom csak a közúton megengedett.

Új épület a területen nem helyezhető el.

Táblák, kukák, madárfigyelők csak a szükségleteknek megfelelő darabszámban kerülhetnek a területre.

Reklámtáblák elhelyezése a területen tilos.

A tervezési terület lehatárolása egyrészt természetes határral (Élővíz-csatorna és töltése, műút), másrészt kerítéssel oldható meg.

Elektromos vezeték ne terhelje a területe, földkábeles megoldást kell alkalmazni.

A természetvédelmi kezelési terv tárgyát képező helyi jelentőségű védett természeti terület csak a védelem tárgyát képező értékek eltűnése esetén képviselő-testületi határozattal oldható fel a védettség alól.

A tulajdonjog átruházása esetén a védettség továbbra is fennáll, amíg azt a képviselő-testületi határozat nem törli.

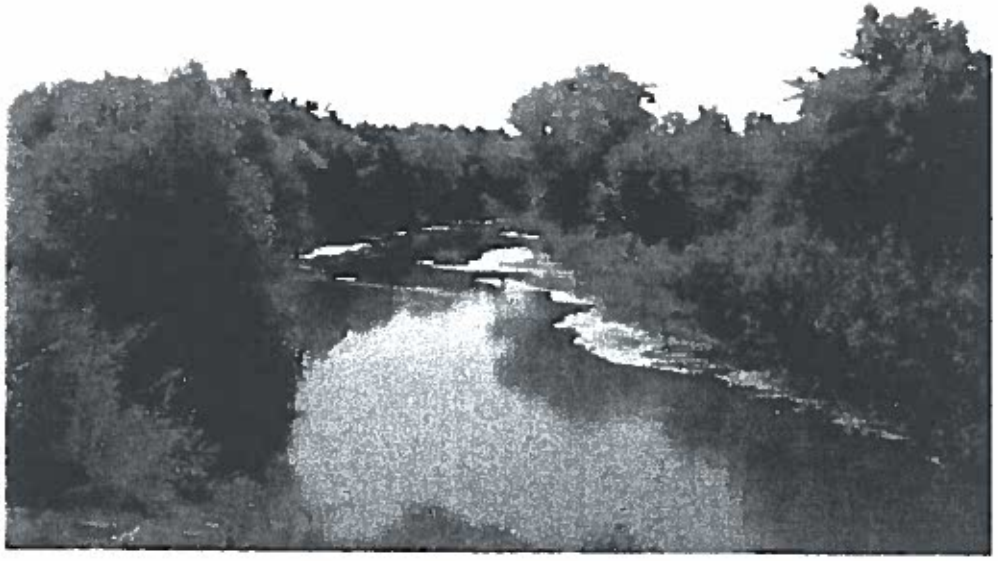
Bárminemű beavatkozás esetén helyi védett természeti területen az illetékes jegyző gyakorolja a hatósági jogkört.

A területet érintő, bármilyen beavatkozásra irányuló tervezés csak a természetvédelmi kezelési terv szabályozásait figyelembe véve készülhet.

A természetvédelmi kezelési terv utasításainak betartása a mindenkori területkezelő feladata. Ennek ellenőrzését a természetvédelmi hatóság látja el.

B é k é s , 2003. augusztus

Pataki István
polgármester

BÉKÉS, CSATÁRKERT HELYI TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET

